

דף צפייה בנאום והערכתו

הגדרת נאום (מילון אבן שושן)

1. דיבור חגיגי, מאמר חשוב "בי נשבעתי נאום ה'...כי ברך אברכך" (בראשית כ"ב

ט"ו י"ז) " נאום דוד בן ישי... (שמואל ב' כ"ג א)

2. דרשה, דברים או הרצאה חגיגיים לפני קהל שומעים.

מה בין הרצאה לבין נאום?

נאום	הרצאה	
נשיאת דברים חגיגיים או הרצאת דברים חשובים לפני קהל	הצגה בעל פה בפני קהל עניין מסוים –תופעה, מושג, אירוע	הגדרה
מטרה לשכנע מתוך צורך פוליטי או חברתי או להעביר מסר חגיגי ערכי	העברת מידע על נושא מסוים, מטרה לימודית –	מטרה תקשורתית
נאום ממלכתי הכתרה / השבעה נאום לפתיחת אירוע ממלכתי נאום ניצחון / נאום בשעת משבר נאום שכנוע / נאום פוליטי נאום לפתיחת שנת הלימודים/ דרשה	הרצאה בנושא עיוני בתחום ידע לימודי הרצאה המזמינה דיון בנושא כלשהו על היבטיו השונים הרצאה בתחום חוויתי אישי (טיול, מופע, אירוע, תחביב)	סוגים
תכנים ערכיים בעלי מסר , שיתוף הקהל בפנייה אישית בתכנים רגשיים, אישיים ולאומיים	תכנים עובדתיים בדרך כלל, מבנה מאורגן ומקושר בעל רצף הגיוני. פתיחה –גוף- סיום	תוכן ומבנה
ניסוח ברור, שפה תקנית, משלב גבוה, אוצר מילים עשיר וחגיגי, שימוש בלשון מליצית, מטפורית, אמצעי שכנוע , אמצעים רטוריים	ניסוח ברור, שפה תקנית משלב בינוני גבוה, אוצר מילים עשיר, אמצעי המחשה של הנושא (נתונים, תרשימים, צילומים)	דרכי מבע

מחווון להערכת נאום

נושא הנאום: _____

נסיבות השיח: _____ (ההקשר בו הושמע הנאום, קהל היעד)

מטרת הנאום: _____

עדויות מהנאום	תבחינים להערכת הנאום
	<p>תוכן</p> <p>תכנים ערכיים בעלי מסר, תכנים רגשיים, אישיים ולאומיים.</p> <p>דוגמאות, הנמקות, ספורים אישיים לחיזוק המסר והמטרה</p>
	<p>מבנה וארגון</p> <p>בניית הנאום בהתאם ליסודות מארגנים: טענה ונימוקיה, רצף כרונולוגי, בעיה ופתרונה, היבטים שונים לתופעה.</p> <p>הנאום לכיד ומקושר. מבחינים בו בפתחה המשתפת את הקהל ובסיום</p>
	<p>לשון</p> <p>ניסוח ברור, שפה תקינה, משלב גבוה, אוצר מילים עשיר וחגיגי, שימוש בלשון מליצית, מטפורית, אמצעי שכנוע, ביטויים נשגבים,</p> <p>פנייה לגוף שני, דיבור בגוף ראשון</p> <p>אמצעים רטוריים – שאלות רטוריות, פניה אל הנמענים, דוגמאות אישיות, הגזמה ביטויים רגשניים, העצמה של תכונות</p>

	<p>דרך ההצגה – דרכי ההבעה – תקשורתיות</p> <p>הנגנה של הקול וטון הדיבור מותאמים למסרים, חיתוך הדיבור, עוצמת הקול מותאמת לתכנים ולמטרה.</p> <p>יצירת קשר עם הקהל, ביטויי שפת גוף המושכים תשומת לב</p> <p>הנימה מבטאת את הרגש ואת המטרה</p>
--	---

המלצה למורים

לשלב צפייה בנאומים כדי לזהות את רכיבי הנאום ודרכי הצגתו בפני הקהל.

למורי חטה"ב:

ניתן להיעזר בספר "מילה טובה מאוד" לכיתה ח' - עמ' 73 – 78

בתוכניות החינוכית FM 23 פרק 1 אמצעים רטוריים – סרטון על טיעון בע"פ

ובתחומי דעת אחרים כמו הסטוריה, אזרחות, תנ"ך.

דרך ההתנסות בצפייה בנאומים יש לבנות עם התלמידים את המחווון להערכת הנאום.

חלוקת הניקוד לכל אחד מהרכיבים תעלה לדיון בקרב צוות המורים תוך הפעלת שיקולי דעת מושכלים שימנעו הפיכת המחווון לאמצעי החוסם ומעכב לעיתים ספונטניות, ביטחון של הדובר ופגיעה באיכות הטקסט הדבור.

יש להיות מודעים לרכיבי המחווון, אך משקל כל רכיב בציון הכולל ראוי שיינתן בגמישות ובהלימה לרמת התלמידים ולמטרת הפעילות.